

O'ZBEKISTONDA PUL KREDIT SIYOSATI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOL

Kesinboyeva Ruxshona, Abdullayeva Xusniya

Millat Umidi Universiteti Business Administration

Annotatsiya: O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishiga erishishda pul kredit siyosati muhim rol o'ynaydi. Bu siyosat iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, inflyatsiyani nazorat qilish, bank tizimining barqarorligini ta'minlash, shuningdek, xususiy sektorning rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Biroq, O'zbekistonda pul kredit siyosati bilan bog'liq bir qator muammolar mavjud bo'lib, ularni hal qilish iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. O'zbekistonda pul kredit siyosati, hozirgi holatda samarali bo'lsada, iqtisodiy o'sishni yanada tezlashtirish va barqarorlikni ta'minlash uchun bir qator qiyinchiliklarni bartaraf etishni va chora-tadbirlarni amalga oshirishni talab qiladi.

Kalit so'zlar: Pul-kredit, pul-kredit siyosati muammolari, pul-kredit siyosati maqsadi, pul kredit siyosatining kelajagi, markaziy bank, xalqaro valyuta.

Аннотация: Денежно-кредитная политика играет важную роль в обеспечении экономического развития Узбекистана. Эта политика направлена на стимулирование экономического роста, контроль над инфляцией, обеспечение стабильности банковской системы, а также поддержку развития частного сектора. Однако существует ряд проблем, связанных с денежно кредитной политикой Узбекистана, решение которых может оказать положительное влияние на экономику. Хотя денежно-кредитная политика в Узбекистане в настоящее время эффективна, она требует устранения ряда трудностей и реализации мер по дальнейшему ускорению экономического роста и обеспечению стабильности.

Ключевые слова: Деньги и кредит, проблемы денежно-кредитной политики, цель денежно-кредитной политики, будущее денежно-кредитной политики, центральный банк, международная валюта.

Abstract: Monetary and credit policy plays an important role in achieving the economic development of Uzbekistan. This policy is aimed at stimulating economic growth, controlling inflation, ensuring the stability of the banking system, as well as supporting the development of the private sector. However, there are a number of problems related to monetary and credit policy in Uzbekistan, the solution of which can have a positive effect on the economy. Although the monetary and credit policy in Uzbekistan is currently effective, it requires the elimination of a number of difficulties and the implementation of measures to further accelerate economic growth and ensure stability.

Keywords: *Money and credit, problems of monetary policy, goal of monetary policy, future of monetary policy, central bank, international currency.*

Asosiy qisim: Pul-kredit siyosati. Pul-kredit siyosati - Markaziy bank tomonidan amalga oshiriladigan va iqtisodiyotda narxlar barqarorligini ta'minlashga qaratilgan chora tadbirlar majmui. Pul-kredit siyosatining maqsadi. Pul-kredit siyosatining maqsadi - iqtisodiyotda narxlar barqarorligini ta'minlash. Markaziy bank inflyatsiyani past va barqaror darajada bo'lishini ta'minlash orqali aholi daromadlarining qadrsizlanishini oldini olishga hamda barqaror inklyuziv iqtisodiy o'sishga zaruriy sharoitlar yaratadi. O'zbekistonda pul kredit siyosatining hozirgi holati:

- Pul-kredit siyosati vositalari (asosiy stavka, rezerv talablari, ochiq bozor operatsiyalari, kreditlash siyosati) va ularning samaradorligi.
- Iqtisodiy o'sish, inflyatsiya va bank tizimining barqarorligi bo'yicha hozirgi yutuqlar va kamchiliklar.

O'zbekistonda pul kredit siyosati bilan bog'liq muammolar: Markaziy bankning mustaqilligi va siyosiy ta'sirlar. O'zbekistonda pul-kredit siyosati samaradorligi va iqtisodiyotga ijobiy ta'sirini ta'minlashda Markaziy bankning mustaqilligi hal qiluvchi omil hisoblanadi. Biroq, amalda siyosiy ta'sirlar va Markaziy bankning mustaqilligi bilan bog'liq muammolar mavjud bo'lib, bu siyosatning samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Markaziy bankning mustaqilligi bo'yicha muammolar: Siyosiy aralashuv: Hukumatning pul-kredit siyosati bilan bog'liq qarorlarga aralashishi, Markaziy bankning mustaqil tarzda ish olib borishiga to'sqinlik qiladi. Masalan, hukumat Markaziy bankdan o'zining qisqa muddatli moliyaviy manfaatlarini ta'minlash maqsadida inflyatsiya darajasini pasaytirish yoki kreditlarni kengaytirish bo'yicha bosim o'tkazishi mumkin. Shaffoflikning etishmasligi: Markaziy bankning mustaqilligi bilan bog'liq qonunchilik va me'yorlar aniq va shaffof bo'lmaganligi, siyosiy aralashuvlarni osonlashtiradi. Markaziy bankning boshqaruv tizimidagi kamchiliklar: Markaziy bankning boshqaruv tizimida hukumatning kuchli ta'siri mavjud bo'lishi, bankning mustaqilligiga tahdid soladi. Masalan, Markaziy bank rahbarlarini tayinlash va bo'shatishda hukumatning roli kuchli bo'lishi mumkin.

Siyosiy ta'sirlarning salbiy oqibatlari: Inflyatsiyani boshqarishda qiyinchiliklar: Siyosiy aralashuv tufayli inflyatsiya darajasini nazorat qilish qiyinlashadi, bu esa iqtisodiy barqarorlikka xavf tug'diradi. Kreditlash siyosatining samaradorligi pasayishi: Markaziy bankning mustaqil ravishda kreditlash siyosatini shakllantirishga imkoniyati cheklanganligi, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va xususiy sektorni rivojlantirishga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bank tizimining barqarorligi bilan bog'liq xavflar: Siyosiy aralashuv bank tizimining barqarorligiga tahdid solib, moliyaviy inqirozlarga olib kelishi mumkin. Bank tizimining xususiylashtirilmaganligi va raqobatning etishmasligi.

O'zbekistonda pul-kredit siyosati samaradorligini oshirish va iqtisodiyotni rivojlantirish uchun bank tizimini xususiylashtirish va raqobatni kuchaytirish zarur. Hozirgi holatda bank tizimining xususiylashtirilmaganligi va raqobatning etishmasligi bir qator muammolarni keltirib chiqaradi: Bank tizimining xususiylashtirilmaganligi bilan bog'liq muammolar: Samaradorlikning pastligi: Davlatga tegishli banklarning samaradorligi past bo'ladi, chunki ular moliyaviy ko'rsatkichlarga emas, balki siyosiy maqsadlarga ko'proq e'tibor beradi. Kreditlashning shaffofligi va ochiqligi bilan bog'liq muammolar: Davlatga tegishli banklarning kreditlash siyosati shaffof bo'lmaganligi va ochiqligi yetarli emasligi, korrupsiya va nepotizm xavfini oshiradi. Raqobatning etishmasligi: Bank tizimining xususiylashtirilmaganligi raqobatni kamaytiradi, bu esa banklarning xizmat sifatini pasaytiradi va kreditlarni qimmatlashtiradi. Raqobatning etishmasligi bilan bog'liq muammolar: Kreditga kirishning qiyinligi: Bank tizimida raqobatning etishmasligi kichik va o'rta bizneslarning kreditga kirishini qiyinlashtiradi. Kreditlash stavkalarining yuqori bo'lishi: Raqobatning etishmasligi kreditlash stavkalarining yuqori bo'lishiga olib keladi, bu esa iqtisodiy o'sishni sekinlashtiradi. Inovativ xizmatlarning etishmasligi: Bank tizimida raqobatning etishmasligi inovativ xizmatlarning etishmasligiga va texnologiyalarning kechikishga olib keladi. Bank tizimini xususiylashtirish va raqobatni kuchaytirishning afzalliklari: Samaradorlikni oshirish: Banklarning xususiylashtirilishi ularning moliyaviy ko'rsatkichlariga e'tibor berishga va samaradorlikni oshirishga olib keladi. Kreditlashning shaffofligi va ochiqligi: Xususiy banklar kreditlash siyosatida shaffoflik va ochiqlikni ta'minlaydi, bu esa korrupsiya va nepotizmni kamaytiradi. Kreditga kirishning osonlashishi: Raqobatning kuchayishi kichik va o'rta bizneslarning kreditga kirishini osonlashtiradi va kreditlash stavkalarini pasaytiradi. Inovativ xizmatlarning rivojlanishi: Raqobat banklarga innovativ xizmatlarni taqdim etishga va texnologiyalarni joriy qilishga undaydi. Bank tizimini xususiylashtirish va raqobatni kuchaytirish bo'yicha tavsiyalar: Banklarni xususiylashtirish jarayonini tezlashtirish: Davlatga tegishli banklarni xususiy investorlarga sotish, raqobatni kuchaytirishga va samaradorlikni oshirishga yordam beradi. Raqobatni kuchaytirish bo'yicha qonun hujjatlarini takomillashtirish: Bank tizimidagi raqobatni kuchaytirishga yo'naltirilgan qonun hujjatlarini qabul qilish kerak, masalan, banklarning kirish to'siqlarini kamaytirish va ularga yangi xizmatlarni taqdim etishga imkon berish.

Markaziy bankning nazorat qilish faoliyatini kuchaytirish: Markaziy bank xususiy banklar faoliyatini nazorat qilishni kuchaytirish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash kerak. Bank tizimini xususiylashtirish va raqobatni kuchaytirish O'zbekistonda pul kredit siyosatini samaraliroq qilish va iqtisodiy o'sishni tezlashtirish uchun zarur choralardir.

Kichik va o'rta biznes uchun kreditga kirishning qiyinligi. Kreditlashning shaffofligi va ochiqligi bilan bog'liq muammolar.

Inflyatsiya nazorati bilan bog'liq qiyinchiliklar.

O‘zbekistonda pul kredit siyosatini takomillashtirish yo‘llari oshirish.

Markaziy bankning mustaqilligini oshirish. Bank tizimini xususiylashtirishni tezlashtirish. Kichik va o‘rta biznes uchun kreditga kirish imkoniyatlarini kengaytirish. Kreditlashda shaffoflik va ochiqlikni oshirish. Kreditlashda raqobatni kuchaytirish. Inflyatsiyani nazorat qilishga yo‘naltirilgan chora-tadbirlarni amalga Rivojlangan mamlakatlarning pul kredit siyosati tajribasi asosida O‘zbekistonning siyosatini takomillashtirish. O‘zbekiston pul kredit siyosatining kelajagi: Global moliyaviy inqirozlarning o‘zbekiston pul kredit siyosatiga ta’siri. O‘zbekiston iqtisodiyotining globallashuvi va pul kredit siyosatiga ta’siri. O‘zbekiston pul kredit siyosati rivojlanishining istiqbolli yo‘llari. Xulosa: O‘zbekistonning pul kredit siyosati iqtisodiy o‘shishga erishish va barqarorlikni ta’minlash uchun muhim rol o‘ynaydi. Muammolarni hal qilish va takomillashtirish yo‘llarini amalga oshirish orqali O‘zbekistonning pul kredit siyosati yanada samaraliroq va iqtisodiyotga ijobiy ta’sir ko‘rsatuvchi bo‘lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Cbu.uz O‘zbekiston Markaziy bankining veb-sayti.
2. <http://www.worldbank.org/> Jahon hisobotlari bankining O‘zbekiston haqidagi .
3. Xalqaro valyuta jamg‘armasining O‘zbekiston haqidagi hisobotlari.
4. stat.uz O‘zbekiston Davlat Statistika Qo‘mitasi veb sayti.